Provincie Noord-Holland

Aan
Provinciale Staten
Kopie aan

Uw contactpersoon
C.M. van Hoof
BEL/NR

Telefoonnummer +31235144623
HOOFC@Noord-Holland.nl

Betreft: Overzicht Bossenstrategie

Memo

15 september 2026

Overzicht Bossenstrategie

In de PS-commissie Landelijk Gebied van 8 juni is een overzicht inzet Bossenstrategie toegezegd. Met deze memo geven we daar invulling aan.

Achtergrond

In het Klimaatakkoord – opgesteld op basis van de Klimaatwet - is afgesproken dat Rijk en provincies samen een Bossenstrategie opstellen om mede invulling te geven aan het klimaatdoel voor het onderdeel “bomen, bos en natuur” gericht op natuurlijke koolstofvastlegging. In deze vastgestelde Bossenstrategie (november 2020) benoemen Rijk en provincies gezamenlijk ambities en doelen voor bossen in Nederland. In de Bossenstrategie is opgenomen dat het logisch is om hierin samen te werken:

“*Het natuurbeleid is gedecentraliseerd en is een verantwoordelijkheid van provincies. Tegelijkertijd gaat de Bossenstrategie ook over klimaatbeleid en gebruik van bos. Daarom werken Rijk en provincies samen aan meer samenhang tussen natuur-, klimaat- en bosbeleid. Dat vraagt om een gemeenschappelijke strategie. Wij nemen als Rijk en provincies onze verantwoordelijkheid om de acties die we in onze beleids agenda benoemen uit te voeren, maar kunnen en willen dit niet alleen. Om deze Bossenstrategie tot een succes te maken zoeken we daarom nadrukkelijk samenwerking met andere partijen. Het gaat om de andere overheden, zoals waterschappen en gemeenten, en om private partijen, zoals terreinbeherende organisaties, particulieren en bedrijven.” (citaat uit de Bossenstrategie)*

De ambities van de Bossenstrategie, zoals 10% meer bos, blijken in de praktijk nu nog niet haalbaar voor 2030, dat blijkt landelijk uit de Voortgangsrapportage Natuur. De realisatie van de ambitie loopt achter, onder andere door de druk op de ruimte die toeneemt en door het wegvallen van financiering via het NPLG (Nationaal Programma Landelijk Gebied). Landelijk loopt nu een (tussen)evaluatie van de Bossenstrategie door het Rijk samen met de provincies door CE Delft. Op basis daarvan zal vooruit gekeken worden. Daarbij wordt ook gekeken naar (nog meer) samenhang met de natuurdoelen, zoals die voor bos zijn

opgenomen in artikel 12 en 13 van de Europese Natuurherstel-verordening (NHV, vastgesteld in 2024).

We hebben de landelijke doelen naar rato van de hoeveelheid bos in onze provincie vertaald. De gezamenlijke doelen van de Bossenstrategie vertalen zich in Noord-Holland dan als volgt:

1. meer bos > 10% toename in 2030, dat is voor Noord-Holland op basis van de huidige hoeveelheid bos 1.478 hectare extra (waarvan 140 ha binnen NNN, de rest er buiten);
2. compensatie van bos dat vanwege het versterken van specifieke natuurwaarden moet worden gekapt > 103 ha;
3. meer vitaal bos > tot 2035 in 25% van ons bestaande bosareaal revitaliseringsmaatregelen;
4. meer bomen buiten het bos > ondersteunen agrarische en maatschappelijke initiatieven voor boomaanplant, doel 300 ha agroforestry plus 50 ha voedselbos op vrijwillige basis;
5. duurzaam gebruik van het bos > recreatie en lichte toename van de houtproductie als biobased materiaal.

We geven uitvoering aan deze doelen op basis van nu beschikbare middelen. Hieronder is dat nader toegelicht.

Stand van zaken meer bos

We zetten de komende jaren nog in op de realisatie van 107 ha nieuw bos en parklandschap buiten NNN, waarvan 59 ha vlakdekkend bos. Dit doen we met specifiek hiervoor beschikbaar gesteld Rijksbudget vanuit de koplopersprojecten. Het betreft twee deelgebieden in PARK21 in en uitgevoerd door de gemeente Haarlemmermeer gekoppeld aan de woningbouw en recreatieopgave daar. Daarnaast verkennen we de bosverbinding Robbenoordbos - Dijkgatsbos die twee NNN bossen met elkaar beoogd te verbinden en ook de recreatiemogelijkheden te versterken. Eerder zijn enkele kleinere projecten al gerealiseerd, zoals het Legmeerbos in Uithoorn (burgerinitiatief, oplevering 2024) en het Geboortebos in Spaarnwoude (in meerdere fases geplant door een coalitie van partijen, afgelopen plantseizoen de laatste bomen).

Voor bos binnen NNN passen we eerst het Natuurbeheerplan aan. Via die lijn kunt u zien waar bos binnen NNN wordt gerealiseerd. We verwachten ongeveer 90 ha te kunnen realiseren op de korte termijn (tot 2030), deels door actief aan te planten op geschikte plekken en deels door spontane bosontwikkeling formeel te borgen als ambitietype waar dit ecologisch passend is.

U wordt over de voortgang geïnformeerd via de voortgangsrapportage Korte Termijn Agenda (KTA) en de landelijke Voortgangsrapportage Natuur (VRN).

In de concept Omgevingsvisie die nu ter inzage ligt geven we aan dat realisatie van meer bos op basis van de Bossenstrategie onderdeel kan zijn van het gewenste Groenblauw raamwerk. Waar mogelijk verzilveren we kansen voor bos in combinatie met andere opgaven en partijen. Denk aan een combinatie met woningbouw en het hierbij wellicht stellen van een concreet kwantitatief doel t.a.v. het aandeel te realiseren bomen/bos/groen per woning. Dit is nu nog niet concreet geprogrammeerd mede door gebrek aan zicht op financiering.

Stand van zaken boscompensatie n.a.v. boskap in N2000 gebieden
Bij het vaststellen van de Bossenstrategie is bestuurlijk afgesproken dat we met terugwerkende kracht vanaf 2017 bos dat is/wordt gekapt voor natuurdoelen binnen N2000 compenseren. Op dit moment loopt de consultatie fase om dit ook wettelijk te verankeren via een AMVB (tegelijk met enkele andere wijzigingen in de regels voor houtopstanden). De inschatting op basis van de natuurbeheerplannen N2000 is geweest dat dit voor Noord-Holland om 103 ha gaat. Denk hierbij aan het kappen van bos voor meer open en dynamisch duin (draagt ook bij aan minder impact stikstofdepositie) en voor openheid in weidevogelgebieden onder andere nodig voor het aanvalsplan Grutto. Hiervoor heeft het Rijk middelen via het programma Natuur beschikbaar gesteld, zowel in de eerste als de tweede tranche. U wordt hierover geïnformeerd via de voortgangsrapportage Programma Natuur en de landelijke Voortgangsrapportage Natuur.

We hebben ervoor gekozen deze opgave zo veel mogelijk te koppelen aan de wens tot meer bos dicht bij (nieuwe) woningen, om zo bij te dragen aan meer recreatie dicht bij huis en kwetsbare natuur te ontlasten. Onze subsidieregeling boscompensatie is hier dan ook op gericht. Helaas kost planvorming en realisatie van bos veel tijd. We verwachten de opgave te kunnen realiseren binnen de looptijd van programma Natuur, om zo ook de doelen van natuurherstel te kunnen halen. Op dit moment is op basis van deze afspraak in totaal 8 ha op 4 locaties gerealiseerd. Diverse projecten zijn in planvorming/uitvoering.

Stand van zaken bosrevitalisering
Voor revitalisering van het bos hebben we rijksmiddelen ingezet vanuit de eerste tranche (en beperkt de tweede tranche) programma Natuur. Er zit een overlap met natuurherstel binnen N2000 (hier ligt de focus op), maar ook bos buiten N2000, zelfs buiten NNN valt hier onder. Revitaliseren kan diverse maatregelen betreffen, waardoor het bos weer veerkrachtig wordt en daarmee beter CO2 vastlegt en tegelijk de biodiversiteit wordt versterkt. Het kan gaan om aanpassingen op gebied van water(kwaliteit), laten staan of liggen van meer dood hout, mengen van het bos met meer/andere inheemse soorten, e.d. U wordt hierover geïnformeerd via de voortgangsrapportage programma Natuur.

Voor vervolg wachten we af wat het rijk hier aan kader en middelen voor beschikbaar stelt. Revitaliseren van het bos is ook een doel (artikel 12) van de Natuurherstelverordening. Eind 2025 hebben we in dat kader een kleine specifieke decentralisatie uitkering van het Rijk gehad voor één project in het N2000 gebied de Amsterdamse Waterleidingduinen voor herstel van duinbos. U bent hierover geïnformeerd via de lijst Subsidies buiten uitvoeringsregeling bij de Eerste Begrotingswijziging 2026. We verwachten in 2026 weer een decentralisatie uitkering.

Stand van zaken meer bomen buiten het bos
Meer bomen buiten het bos stimuleren we via de aanpak Groen Kapitaal, de Klimaataanpak en de Voedselvisie. Agroforestry kan één van de richtingen van kringlooplandbouw zijn - waar agrarisch ondernemers op basis van vrijwilligheid voor kunnen kiezen. Meer bomen buiten het bos kent ook samenhang met Groenblauwe dooradering, voor de "houtige" landschapselementen zoals heggen. Onze inzet is primair gericht op het proces, het ondersteunen van maatschappelijke initiatieven, kennisdeling en netwerkvorming. Waar mogelijk zetten we hier landbouwsubsidies gekoppeld aan GLB-middelen voor in.

Via een EIP-subsidie (Europees Innovatie Partnerschap - subsidie is bedoeld voor samenwerkingsverbanden die innovatieve projecten uitvoeren in de landbouw en voedselketen) ondersteunt de Natuur- en Milieufederatie een living lab en een provinciaal netwerk agroforestry. De provincie heeft op pachtgronden in de Haarlemmermeer ook proefpercelen agroforestry (30 ha), die via een PPS- project door het Louis Bolk instituut worden gemonitord en die kennis wordt gedeeld in het provinciaal netwerk. Agroforestry kan ook onderdeel zijn van een SIG-aanvraag. (De SIG-subsidie ondersteunt samenwerkingsverbanden bij het ontwikkelen en uitvoeren van integrale gebiedsplannen voor duurzame landbouw en gebiedsontwikkeling.) Vanuit de opgave Groenblauwe dooradering is er een subsidieregeling voor landschapselementen opengesteld gekoppeld aan GLB. Monitoring van agroforestry en landschapselementen wordt op landelijk niveau gedaan.

Vooruitlopend op ruimtelijk/financiële keuzes verkennen we al wel met een opdracht vanuit onze Klimaataanpak aan de Groene Stelling welke kansen er liggen via een alternatieve aanpak voor meer bomen met een coalitie Klimaatbos (onder andere enkele gemeenten, MeerBomenNu, Treesforall, Landschap Noord-Holland, Natuur- en Milieufederatie (vanuit aanpak agroforestry), IVN, SADC). Daar verkennen we wat al wel op korte termijn als extra gezamenlijke inzet mogelijk is voor de opgave van de Natuurherstelverordening artikel 13 (meer bomen), bijvoorbeeld ook meer inzet op landschapselementen als heggen, agroforestry en vergroenen van bedrijventerreinen.

Stand van zaken duurzaam gebruik van het bos
We stimuleren het recreatief gebruik van bos, waarbij we de recreatiedruk ook proberen te spreiden om kwetsbare natuur te ontlasten. Dit is onderdeel van onze Visie recreatie&toerisme.
Meer bos zal leiden tot lichte stijging van houtproductie, dit is zeker geen doel op zich, maar er komt altijd wat hout uit bos, bijvoorbeeld door dunnen. Het hoogwaardig gebruik van hout stimuleren we onder andere via onze inzet op biobased bouwen en het Houtbouw Pact MRA.